

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83461,Zabinski-Witold-Stanislaw.html>
2021-12-09, 10:50

Żabiński Witold Stanisław

ŻABIŃSKI Witold Stanisław (17 VII 1929, Kraków – 15 I 2007, tamże), geolog i geochemik. Syn Albina, profesora i rektora Akademii Handlowej w Krakowie (dziś Uniw. Ekonomiczny), więźnia Sonderaktion Krakau.

Szkołę podstawową i średnią ukończył w Krakowie (matura 1947). W tymże roku podjął studia geologiczne i chemiczne na UJ uzyskując w 1951 magisterium z geologii i paleontologii pod kierunkiem prof. M. Książkiewicza. W czasie studiów oraz pierwszych lat pracy zawodowej wiele zawdzięczał prof. Antoniemu Gawłowi (UJ), dr. Stanisławowi Siedleckiemu (UJ, Państwowy Instytut Geologiczny) i A. Bolewskiemu (AGH).

Od 1951 pracownik wydz. geologiczno-poszukiwawczego AGH, w którym był czynnym nauczycielem także w czasie emerytury. Rozpoczął jako asystent Katedry Mineralogii i Petrografii (1969–92), później adiunkt i docent, oraz profesor nadzwyczajny (1973) i zwyczajny (1981). Kierownik Zakładu Mineralogii i Petrografii (1969–92) i dyrektor Instytutu Geologii i Surowców Mineralnych (1982–88). Okresowo także kierownik Zakładu Mineralogii Uniw. Śląskiego (1973–79) oraz kierownik Zakładu Mineralogii i Petrografii UJ (1998–2002), W uczelniach tych utworzył znaczący zespół badawczy o randze międzynarodowej, w jego skład weszło m.in. 14 wypromowanych przez Ż. doktorów.

Ogłosił ponad 200 publikacji naukowych, poświęconych głównie mineralogii skał magmowych, osadowych i metamorficznych różnych regionów Polski środkowej i południowej (zwłaszcza Krakowskie, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Górną i Dolny Śląsk oraz Karpaty). Stałym nurtem jego rozpoznania były również metody oznaczania pierwiastków śladowych w minerałach i skałach, zwłaszcza w strefach zwietrzelinowych okruszczenia. Od 1955 skoncentrował się na badaniach strefy utleniania śląsko-

krakowskich złóż rud cynku i ołowiu, poświęcając wiele uwagi migracji pierwiastków śladowych. Uzyskane wyniki przedstawił w rozprawie doktorskiej *Mineralogiczna i geochemiczna charakterystyka strefy utleniania śląsko-krakowskich złóż kruszców cynku i ołowiu* (obrona 1959). Habilitował się na podstawie rozprawy *Studium minerałów hydrogranatów* (1965) i problemom tym poświęcał wiele uwagi w latach późniejszych.

Poza wymienionymi rozprawami za najważniejsze w swym dorobku uważał: *Hydrogarnets* (1966), *Copper arsenate and sulphate minerals from Miedzianka near Kielce (Poland)* (1987, współautor); *Optical absorption and EPR study of Cu²⁺ ions in vesuvianite „cyprine” from Sauland, Telemark (Norway)* (1992, współautor); *H-bonding in survanite, a complex orto-disilicate* (1993, współautor); *Tufit melafirowy i niższy pstry piaskowiec w Alwernii* (1953, współautor); *On the occurrence of dispersed vesuvianite phase in some so called hydrogrossulars* (1964); *The problem of stacking-order in natural hydrozincites* (1966); *A chromian hydrogrossular from Jordanów (Lower Silesia, Poland)*; *Zincian dolomite: the present state of knowledge* (1981); *EPR study of South African grossularites („South African jades”)*, (1984, współautor); *Copper arsenate and sulphate minerals from Miedzianka near Kielce (Poland)* (1987, współautor); *Zeolite associations from Tertiary basaltoids of King George Island, West Antarctica* (1987, współautor); *Infrared spectroscopic evidence of ordering in the vesuvianite structure* (1994, współautor); *Monohydrocalcite synthesized once again* (1998, współautor); *Mössbauer study of two axinites from Poland* (2002, współautor). Niewątpliwie preferował prace zbiorowe, dające lepsze rozeznanie problemu.

Metodyce badań mineralogicznych poświęcił m.in.: *Wybrane zagadnienia z zakresu metodyki badań minerałów i skał* (1968 i wydania kolejne, współautor), *Metody badań minerałów i skał* (1970 i wydania kolejne, współautor). Wiele uwagi do tych zagadnień przywiązywał w podręcznikach akademickich, a zwłaszcza: *Mineralogia ogólna* (1975 i wydania późniejsze, współautor). Tym też sprawom służyło zorganizowane przez Ż. na AGH Studium Podyplomowe,

którym przez wiele lat kierował.

Aktywny w życiu społecznym nauki, m.in. w Polskim Tow. Geologicznym i Polskim Tow. Mineralogicznym (współzałożyciel, prezes i członek honorowy), Komitecie Nauk Mineralogicznych PAN (przewodniczący 1982–90). Redaktor „Mineralogia Polonica” (1970–2004). Przedstawiciel Polski w Komisji Fizyki Mineralów w International Mineralogical Association. Członek Brytyjskiego Tow. Mineralogicznego. W 2017 został zatwierdzony nowy minerał o nazwie ŻABIŃSIITE, odkryty przez zespół prof. Adama Pięczki z AGH w Pilawie Górnej na Dolnym Śląsku – o formule:
 $\text{Ca}[\text{Al}_{0.5}(\text{Ta},\text{Nb})_{0.5}](\text{SiO}_4)\text{O}$.

Członek korespondent PAU (od 1993). Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem KEN.

Kto jest kim w Polsce. Informator biograficzny, Warszawa 1993, s. 851; *Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny*, red. J. Kapuścik, t. 4. Warszawa 2002, s. 895; *Informator nauk mineralogicznych w Polsce. Mineralogia – geochemia – petrografia*, Kraków 2006, s. 112; *Złota Księga Nauki Polskiej – Naukowcy Zjednoczonej Europy*, Warszawa 2006, s. 966; B. Kwiecińska, A. Skowroński: *Witold Żabiński (1929–2007)*, „Mineralogia Polonica”, vol. 38, 2007, s. 3–13; W. Narębski: *Witold Żabiński (1929–2007)*, „Annales Societatis Geologorum Poloniae”, vol. 77, 2007, s. 313–315; B. Kwiecińska, W. Heflik: *Witold Żabiński (1929–2007)*, [w:] *Katedra Mineralogii, Petrografii i Geochemii Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica*, Kraków 2009, s. 50–51; A. Manecki: *Alfabet wspomnień o ludziach nauki i wydarzeniach minionych*, Kraków 2015, s. 227.

Zbigniew Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)